

Nätverksmöte grundskole- och gymnasiebibliotekarier i Kalmar län 3 november 2011, Oskarshamn

Deltagare: Emma Magnusson, Oskarshamn, Hanna Carlsson, Inga Andersson, Jenny Nyströmsskolan Kalmar, Birgitta Gustafsson, Åkrahällskolan, Nybro, Malin Appelberg, Bjurbäcksskolan, Emmaboda, Victor Fransson, Linda Kronstål, Oscarsgymnasiet Oskarshamn, Håkan Storm, Sofie Olsson, grundskolan Nybro, Isabella Johansson, grundskolan Mönsterås, Helena Gunnarsson, gymnasiet, Mönsterås, Ola Lindblom, Kicki Johansson, grundskolan Oskarshamn, Marie Johansson, Pia Larsson, Lars Kaggskolan Kalmar, Pia Malmberg-Konvall, Regionbiblioteket i Kalmar län.

Röda tråden på biblioteken i Mönsterås

Mönsterås håller på att ta fram ett "Röda tråden"-dokument för både grundskola och gymnasium. Helena Gunnarsson på gymnasiet (och någon grundskola sen i höstas...) och Isabella Johansson, grundskolan, utgår från styrdokument, skollagen, läro- och kursplaner. Motsvarande "röda trådar" finns redan i kommunen för grundskolans olika ämnen. Bibliotekets röda tråd ska bland annat ta upp vilka mål som eleven och arbetet ska nås när det gäller samverkan mellan bibliotek och lärare. Den ska träda i kraft efter nyår och sedan utvärderas efter ett år. Initiativet kommer från bibliotekarierna och rektorerna är mycket positiva till det hela. Det underlättar mycket att skolbibliotek finns med i skollagen, en argumentering mindre.

Läsfrämjande

Alla jobbar på olika sätt med bokprat. Bästa metoden är att ha organiserade bokprat, avtalade med respektive lärare. Detta gäller oavsett om det är bokprat i allmänhet eller om det handlar om tema eller att eleverna ska läsa en särskild epok. Givetvis har man varje dag "bokprat mellan hyllorna" till enskilda elever, men det fungerar inte om det är en hel klass som samtidigt kommer för att hitta rätt bok. Nybro har också bokprat för lärarna minst 1 gång per år.

Biblioteksråd? Samverkan bibliotekarie, lärare, elever?

Biblioteksråd, -grupp, -nämnd är olika organiserat i de olika kommunerna. Nybros biblioteksråd omorganiserades i början av året. Sedan i våras finns en "Kultur i skolan-grupp" där allt som rör "kultur" ingår – ex både bibliotek och skapande skola-verksamheter. Kulturskolans rektor är sammankallande och allt ligger under kulturförvaltningen. Oskarshamns grundskolor har biblioteksråd på respektive skola där biblioteken är sammankallande. Representanter från lärare och bibliotek ingår. Det har varit relativt dålig uppslutning men man tänker ta nya tag. Emmaboda har biblioteksråd med bibliotekschef, rektor och ämneslärare. Man har ett särskilt elevbiblioteksråd.

Vara med kultur eller skolan?

Sedan 1 juli 2011 är det rektors ansvar att se till att eleven har tillgång till skolbibliotek. Nu börjar rektorer och andra beslutsfattare fundera på hur man ska organisera detta i den egna kommunen (eller på friskolan). I Kalmar län ser det fortfarande väldigt olika ut hur man har

löst det. Alla kommunala gymnasieskolor har egna gymnasiebibliotekarier anställda. Hittills är det inget friskolegymnasium som har det.

Kommuner med skolor som har egna skolbibliotekarier är – Torsås, Emmaboda, Vimmerby och Mönsterås. Så har vi Kalmar som förra året sa upp avtalet som sedan 1994 inneburit att Barn- och utbildningsnämnden överfört X antal miljoner till Kultur- och fritidsförvaltningen för Skolbiblioteksservice. Just nu pågår arbete och förhandlingar som utgår att skolbibliotek är rektors ansvar, men kan avtalas att Kultur och fritid ombesörjer mot ersättning enligt prislista.

Kommuner där kulturförvaltningar ansvarar för skolbiblioteksverksamhet i mycket olika omfattning och med olika former av avtal – Mörbylånga, Borgholm, Nybro, Oskarshamn, Västervik, Högsby, Hultsfred.

Så här diskuterade vi under mötet:

• Fördelar anställd inom skolan:• Samma mål och styrdokument som verksamheten• Lättare att bli en del av verksamheten• Lättare att vara med i lärarlag och knyta individuella kontakter med lärare• Närmare rektor – som har ansvaret enligt skollagen	• Fördelar anställd inom kulturen:• Lättare med bibliotekskollegor• Närmare BURK – bibliotekens datasystem• Tradition av gott samarbete•

Man måste ödmjukt och pragmatiskt se till respektive lokala förutsättningar inom kommunen. Det går inte att säga att mindre kommuner måste man samverka mer än i större. Uppenbarligen går det att ha heltidsanställd skolbibliotekarie i vissa mindre kommuner. Hur ska man göra i större kommuner där finns förutsättningar för att ha flera mindre friskolor men där de blir för små för att ha eget elevunderlag för en skolbibliotekarie? SYV och skolsköterskor kanske man köper av kommunens skolförvaltning – men hur gör man med bibliotekarietimmor från en annan förvaltning???

Radio Kalmars Banna Thioubou var med under del av dagen och gjorde ett reportage som du kan lyssna på via <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=86&artikel=4784046> Eller sök på ”Bibliotekarier välkomnar lagändring”.

Riksprislista friskolor

Kommuner har skyldighet att överföra ersättning för kostnader per elev både på grundskole- och gymnasienivå. Bidraget ska motsvara den kostnad som ibland kallats ”elevpeng”, dvs den kostnad som kommunen beräknar är kostnad för undervisning, lokaler, elevhälsa, skolmat, gymnastiksal och liknande. Här är länk till Skolverkets riksprislista på gymnasienivå http://www.skolverket.se/forskola_och_skola/2.300/2.302/2.304

Skolbiblioteksvisionen – ta in synpunkter!

Enligt handlingsplanen skulle remissrundan till skolor och gymnasier som har bibliotekarie och biblioteksråd, -nämnd, -grupp varit avslutad senast september 2011. Av olika anledningar

är det inte så. Nytt mål och datum är därför att ni tar upp visionen i nämnda råd och/eller med rektor och skickar ev **synpunkter till Pia M-K senast 22 december 2011**. En regional grundskole- och gymnasiebiblioteksvision skulle innebära ett lokalt stöd i förhandlingar och framtagande av riktlinjer och målsättningar.

Skolbibliotekarielyftet

Regionbiblioteket i Kalmar län har tillsammans med Länsbibliotek Sydost, Jönköping och Östergötland den 1 september 2011 ansökt om medel för kompetensutveckling för biblioteksfolk som arbetar med/på grundskola och gymnasium hos Europeiska Socialfonden Småland och öarna. Mer information finns via <http://tinyurl.com/br8toaj>

Beslut tas hos ESF den 1-2 december 2011...

Dewey – se via Slideshare

http://www.slideshare.net/Piamk_rbk/dewey-111103-skolgybiblpiamk

Skolbiblioteksplan och hylluppställning på Araby- och Bokelundsskolan i Växjö

Rebecca Borg och Eric Haraldsson delar på skolbibliotekarieuppdraget på Bokelundsskolan i Växjö. Rebeccas tjänst har en andel i ledningsgruppen. Bägge har också uppdrag som it-pedagoger eftersom skolan nyligen infört en-till-en-datorer på skolan, en F-6-skola. Eric Haraldsson arbetar både på Bokelund och Arabyskolan, den senare är en högstadieskola.

De har tillsammans tagit fram en skolbiblioteksplan för Arabyområdet, från förskola till årskurs 9, med utgångspunkt från skollag, läroplan och kursplaner. Planen kan du läsa i sin helhet här <http://ibiblioteket.wikispaces.com/>. Rebecca och Eric ser sin skolbiblioteksplan även som en marknadsföring inåt i skolan. Den är också ett sätt att visa på att biblioteket tar sin utgångspunkt i skolans styrdokument. Man visar på den stora skillnaden som det trots är mellan uppdragen för skolbibliotek respektive folkbibliotek. Det är också viktigt att visa att och på vilka grunder som biblioteket gör ett kvalitativt urval för eleverna och skolans verksamhet. Arabyområdet är mycket invandrartätt. 95 % av eleverna har utländsk bakgrund.

Hur utvärderar man en skolbiblioteksplan? Resultatet har man ju i princip inte förrän 9-12 år senare...

Hylluppställning utan traditionellt klassifikationssystem

Första frågan man ställer sig när man ska bygga upp ett nytt bibliotek – vad är ett rimligt system för de elever som går på skolan? Rebecca inspirerades mycket av Stockholms Kulturhus Rum för barn – där böckerna var uppställda enligt ämne (och inte SAB-systemet). Nästa frågor som man ska ställa sig är – får man förändra traditionella hylluppställningar? Måste det inte se likadant ut på alla bibliotek?

Det viktigaste att lära eleven är att det finns ett system och ge dem tankar på hur de ska ta reda på vilket system som finns där de är just då. Ex finns det placeringssystem på mataffärer, leksaksaffären, klädaffärer, byggvaruhus.

När eleven hittar själv till böcker och annat material kan bibliotekarien använda sin tid till att arbeta mer pedagogiskt, samverka med lärare, ge mer tid till elever i behov av särskilt stöd. Med ett bra system kan vem som helst sätta upp böcker. Bibliotekarien kan gå från administrativt arbete till pedagogiskt.

En process som tar tid

Det är viktigt att ha med sig att det tar tid att göra om en hylluppställning. Allt kommer inte att vara färdigt på en gång. Man kan behöva göra förbättringar under tiden. Kom ihåg att ta hjälp av andra vuxna på skolan såväl som av eleverna till att märka om och flytta om.

Genre/ämneindelning man använder är bland annat Social utveckling, Svenska – har flera underavdelningar, Deckare, Roliga böcker, Börja läsa, Läsa mer osv, Språk, Samhället och människan, Naturen, Matematik och Teknik, Praktiska och estetiska ämnen. Varje indelning har sin egen färg och varje underavdelning har sin symbol. Se systemet i sin helhet på <http://ibiblioteket.wikispaces.com/file/view/Klassifikation+%C3%B6versikt.pdf>

Mini-bibliotek och snabbutbildning i tredje världen

Emma Magnusson är utbildad lärare i sv och ma på gymnasienivå. Parallellt med lärarutbildningen började hon distansutbildning till bibliotekarie. De senaste 2 åren har hon rest i princip jorden runt med ett fartyg som drivs av världsorganisationen Logos hope, ekumeniskt kristen. Hennes huvuduppgift på ombord var att sköta den stora bokhandeln.

När man var på väg mot Sierra Leone kom en förfrågan att starta minibibliotek på landets postkontor. Tillsammans med 2 andra fick Emma i uppdrag att sätta samman böcker, fakta och skönlitteratur, för både vuxna och barn. Det var de postanställda som skulle få uppgiften att vara någon slags barfotabibliotekarie. Vilken utbildning behöver man för det? Och som man kan lära ut på 1-2 dagar?

Emma har genom Logos hope varit med om att starta bibliotek och utbilda för minibibliotek i Sierra Leone, Malaysia, Sri Lanka och Liberia bland annat. Man har lärt ut grunder i bokvård, gallring, manuella utlåningssystem, skyltning, läsfrämjande, att göra bokmärken och – **Dewey**.

Grunderna för ett bibliotek är universellt. Även om det skiljer ljusår när det gäller resurser och förutsättningar.

// Pia Malmberg-Kronvall, Regionbiblioteket i Kalmar län